सामापिदेशकालापेक्षयैवकर्त्तव्यमित्याह देशेति ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ उत्स्रष्टुंप्रयोक्तुं ॥३५॥ ३६ ॥ इत्यारण्यकेपर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेअष्टाविंशोध्यायः ॥ २८ ॥ ॥७॥ ॥७॥
क्रोधइति परैरपकृताःआत्मैश्चोद्दीपिताःसामर्थ्यवंतोपिसंतःक्षमामेवश्रयंतइत्यध्यायतात्पर्यं भावयितावर्द्धयिता जितःसन्नितिशेषः ॥ १ ॥ तदेवाह योहीति ॥ २ ॥ लोकआत्मास्वर्गोवातन्नाशनं ॥ ३ ॥ त
देवाह क्रुद्धइति श्रेयसःश्रेष्ठान् श्रेयोपिप्राप्येतिवाल्यब्लोपेपंचमीमाश्रित्यव्याख्येयं ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ तंक्रोधंविक्रमंधीरैरितिपाठेविपरीतःक्रमोयेनतमित्यर्थः चरेत्आचरेत् ॥८॥ अप्रतिक्रुध्यन्त्रा

देशकालौतुसंप्रेक्ष्यबलाबलमथात्मनः॥ नादेशकालेकिंचित्स्यादेशकालौप्रतीक्षतां ॥ तथालोकभयाच्चैवक्षंतव्यमपराधिनः॥ ३२॥ एतएवंविधाःकालाःक्ष
मायाःपरिकीर्त्तिताः॥ अतोऽन्यथानुवर्त्तत्सुतेजसःकालउच्यते॥ ३३॥ तदहंतेजसःकालंतवमन्येनराधिप॥ धार्त्तराष्ट्रेषुलुब्धेषुसततंचापकारिषु॥ ३४॥ नहि
कश्चित्क्षमाकालोविद्यतेऽद्यकुरून्प्रति॥ तेजसश्चागतेकालेतेजउत्स्रष्टुमर्हसि॥३५॥॥ मृदुर्भवत्यनुज्ञातस्तीक्ष्णादुद्विजतेजनः॥ कालेप्राप्तेद्वयंचैतद्योवेदसमही
पतिः॥ ३६॥ इतिश्रीमहाभारतेआरण्यकेपर्वणिअर्जुनाभिगमनपर्वणिद्रौपदीवाक्येअष्टाविंशोऽध्यायः॥ २८॥ ॥७॥ ॥७॥ युधिष्ठिरउवाच
क्रोधोहंतामनुष्याणांक्रोधोभावयितापुनः ॥ इतिविद्धिमहाप्राज्ञेक्रोधमूलौभवाभवौ ॥ १ ॥ योहिसंहरतेक्रोधंभवस्तस्यसुशोभने ॥ यःपुनःपुरुषःक्रोधंनित्यं
नसहतेशुभे॥ तस्याभावायभवतिक्रोधःपरमदारुणः॥ २ ॥ क्रोधमूलोविनाशोहिप्रजानामिहदृश्यते॥ तत्कथंमादृशःक्रोधमुत्सृजेल्लोकनाशनं ॥३॥ क्रुद्धःपा
पंनरःकुर्यात्क्रुद्धोहन्याद्गुरूनपि॥ क्रुद्धःपरुषयावाचाश्रेयसोप्यवमन्यते॥ ४॥ वाच्यावाच्येहिकुपितोनप्रजानातिकर्हिचित् ॥ नाकार्यमस्तिक्रुद्धस्यनावाच्यं
विद्यतेतथा॥ ५॥ हिंस्यात्क्रोधादवध्यांस्तुवध्यान्संपूजयीतच॥ आत्मानमपिचक्रुद्धःप्रेषयेद्यमसादनं ॥ ६॥ एतान्दोषान्प्रपश्यद्भिर्जितःक्रोधोमनीषिभिः॥ इ
च्छद्भिःपरमंश्रेयइहचामुत्रचोत्तमं॥ ७॥ तंक्रोधंवर्जितंधीरैःकथमस्मद्विधश्चरेत्॥ एतद्द्रौपदिसंधायनमेमन्युःप्रवर्धते॥ ८॥ आत्मानंचपरांश्चैवत्रायतेमहतो
भयात्॥ क्रुध्यंतमप्रतिक्रुध्यन्द्वयोरेषचिकित्सकः ॥ ९॥ मूढोयदिक्लिश्यमानःक्लिश्यतेऽशक्तिमान्नरः॥ बलीयसांमनुष्याणांत्यजत्यात्मानमात्मना ॥ १० ॥
तस्यात्मानंसंत्यजतोलोकानश्यंत्यनात्मनः ॥ तस्माद्द्रौपद्यशक्तस्यमन्योर्नियमनंस्मृतं ॥ ११ ॥

यते द्वयोरात्मपरयोःचिकित्सकःदोषापहर्त्ता ॥ ९ ॥ एतदेवाह मूढइति बलीयसामुपरियदिअशक्तिमान्क्लिश्यतेक्रुध्यते तर्हिआत्मानंदेहंत्यजति ॥ १० ॥ अनात्मनःअजितचित्तस्य नियमनंकर्त्तव्यमि-
तिस्मृतं अशक्तःक्रोधंजित्वाआत्मानमात्महत्यादोषात् परंचपरहत्यादोषान्त्रायतइत्यर्थः ॥ ११ ॥

Digitized by Google